

# **PROGRAM ROFILAKTYCZNY**

## **SAMORZĄDOWEGO ZESPOŁU SZKÓŁ W GNIEWINIE**

- A. PROGRAM PROFILAKTYCZNY  
SAMORZĄDOWEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ  
W GNIEWINIE**
  
- B. PROGRAM PROFILAKTYCZNY  
SAMORZĄDOWEGO GIMNAZJUM  
W GNIEWINIE**

**2013-2016**

# SPIS TREŚCI

Wprowadzenie .....	4
1. Podstawa prawna programu.....	5
2. Obszary działań profilaktycznych.....	7
3. Cele programu.....	8
4. Zadania w poszczególnych obszarach.....	9
5. Procedury osiągania celów.....	10
6. Wskaźniki osiągania celów.....	12
7. Ewaluacja programu.....	13
8. a) Program profilaktyczny Samorządowej Szkoły Podstawowej w Gniewinie. Harmonogram działań na rok szkolny 2014/2015.....	14
b) Program Profilaktyczny Samorządowego Gimnazjum w Gniewinie. Harmonogram działań na rok szkolny 2014/2015.....	20
9. Literatura.....	26

## WPROWADZENIE

Specyfiką naszych czasów, w których zmiany zachodzą coraz szybciej jest konieczność przygotowania uczniów do życia w rzeczywistości obecnie nie przewidywalnej, a więc uczenie życia w zmianach. Szkoła w Gniewinie wyposaża uczniów w wiedzę, kształtuje postawy i umiejętności, dzięki którym młody człowiek bierze odpowiedzialność za swoje życie, dokonuje właściwych wyborów, posiada większą odporność na negatywne wpływy i presje ze strony innych oraz unika zachowań ryzykownych.

Program profilaktyki ma na celu propagowanie postaw zdrowego i bezpiecznego stylu życia bez potrzeby stosowania używek i agresji, kształtowanie umiejętności życiowych, jak również zapobieganie sytuacjom i zachowaniom problemowym w szkole. Przyjęte w nim zadania wynikają z diagnozy i sprzyjają niwelowaniu zagrożeń, uwzględniając potrzeby poznawcze i emocjonalne uczniów.

Celem programu jest pokazanie uczniom, rodzicom, nauczycielom -jak żyć, aby być zdrowym. Jak troszczyć się o siebie i swoje otoczenie oraz ukazanie zgubnego wpływu nałogów na organizm człowieka, jak i zwrócenie uwagi na negatywne skutki zachowań agresywnych.

### **Założenia programu są zgodne z:**

- Programem Wychowawczym Szkoły,
- Szkolnym Zestawem Programów Nauczania,
- Rządowym programem „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.

### **Składa się z następujących rozdziałów:**

1. Podstawa prawna.
2. Obszary działań profilaktycznych.
3. Cele programu.
4. Opis zadań w poszczególnych obszarach.
5. Procedury osiągnięcia celów.
6. Wskaźniki osiągnięcia celów.
7. Ewaluacja programu.
8. Plan realizacji działań na dany rok szkolny.

# 1. PODSTAWA PRAWNA

Prawo do włączania w wychowanie programów profilaktycznych dają szkołom rozporządzenia i ustawy. **Rozporządzenie MENiS z 31 stycznia 2002r.** wprowadza zapis o podejmowaniu przez rady pedagogiczne uchwał o wprowadzeniu programu profilaktyki spójnego z programem wychowawczym.

W rozporządzeniu MENiS z 31 stycznia 2002r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola i publicznych szkół otrzymał brzmienie § 2, ust. 1 pkt. 1:

1. Cele i zadania szkoły wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające program wychowawczy szkoły i program profilaktyki dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, o których mowa w odrębnych przepisach.
2. Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki, o którym mowa w ust. 1 pkt. 1, uchwała rada pedagogiczna po zasięgnięciu opinii rady rodziców i samorządu uczniowskiego.

Profilaktyka związana jest z ochroną zdrowia psychicznego. **Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r.** podaje w rozdziale I, art. 1.1: „ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane”.

Art. 2. „Ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym,
2. zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wszechstronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym”.

**Art. 4.1** „Działania zapobiegawcze w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są podejmowane przede wszystkim wobec dzieci, młodzieży, osób starszych i wobec osób znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla zdrowia psychicznego,” czyli m.in. w sytuacjach stosowania środków uzależniających i pozostawania w sytuacjach szkodliwych dla równowagi psychicznej i emocjonalnej.

W zakres działań profilaktycznych wchodzi zadania przeciwdziałania narkomanii, alkoholizmowi i niktynie. **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** podaje w rozdz.1, art. 2.1: „Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności:

1. tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu,
2. działalność wychowawczą i informacyjną.

Art. 4. 1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują: ,

3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży”.

Art. 5. „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania uwzględnia problem trzeźwości i abstynencji wśród celów wychowania oraz zapewnia w programach nauczania wiedzę o szkodliwości alkoholizmu dla jednostki oraz w życiu rodzinnym i społecznym”.

Promocja zdrowego trybu życia bez nikotyny i narkotyków uwzględniona jest w zarządzeniach i zalecana w programowaniu pracy wychowawczej szkoły. W **Ustawie z dnia 24 kwietnia 1997 roku o przeciwdziałaniu narkomanii** znajduje się zapis:

**Art. 1.2.** „Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje:

1. działalność wychowawczą i zapobiegawczą”.

**Art. 3.2.** „Zadania dotyczące przeciwdziałaniu narkomanii są realizowane, w zakresie określonym w ustawie, również przez:

1. szkoły i placówki objęte systemem oświaty oraz szkoły wyższe”. **Rozdz. 2, Art. 7.1:** „Działalność wychowawcza i zapobiegawcza obejmuje:

1. promocję zdrowia psychicznego,

2. promocję zdrowego stylu życia,

3. informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii oraz o narkomanii i jej skutkach”.

**Art. 7.2.** „Zadania, o których mowa w ust. 1, są realizowane w szczególności przez:

1. Wprowadzenie problematyki zapobiegania narkomanii do programów szkół i innych placówek systemu oświaty”.

**Art. 8.1.** „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania uwzględnia w podstawie programowej kształcenia ogólnego problematykę promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania narkomanii”.

**Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych** wskazuje, że należy uwzględnić w programach wychowawczych i profilaktycznych szkodliwość nikotyny i uwrażliwić młodzież na jej zgubne skutki.

W art. 3. czytamy: „ochrona zdrowia przed następstwami używania tytoniu realizowana jest przez kształtowanie polityki zdrowotnej, ekonomicznej i społecznej, do której należy:

1. ochrona prawa niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego,  
2. promocja zdrowia przez propagowanie stylu życia wolnego od nałogu papierosów i używania wyrobów tytoniowych,

2a. działalność wychowawcza i informacyjna”.

**Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989r.**, ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r.

podaje:

„**Art. 27. 1.** „Państwa - Strony uznają prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu”.

„**Art. 29.1.** Państwa - Strony są zgodne, że nauka dziecka będzie ukierunkowana na:

a. rozwijanie w jak najlepszym zakresie osobowości, talentów oraz zdolności umysłowych i fizycznych dziecka”.

**Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r.** w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

## 2. OBSZARY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

Program profilaktyki został skonstruowany na podstawie oceny potrzeb i zasobów naszej szkoły. Jest on zbiorem zadań skierowanych na zapobieganie problemom zdrowotnym, dysfunkcjom oraz zachowaniom ryzykownym

Diagnoza problemów społeczności szkolnej pozwala na wyodrębnienie czterech obszarów działań profilaktycznych:

OBSZAR	NAZWA	ZAKRES
<b>I</b>	Profilaktyka zachowań agresywnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>- zachowania agresywne i przemoc</li> <li>- wulgaryzmy i agresja słowna</li> <li>- trudności z przestrzeganiem dyscypliny szkolnej</li> <li>- budowanie prawidłowych relacji interpersonalnych</li> <li>- asertywność</li> <li>- empatia</li> <li>- komunikacja werbalna i niewerbalna</li> <li>- rozwiązywanie konfliktów (dialog, mediacje, negocjacje)</li> </ul>
<b>II</b>	Rozwój osobowościowy ucznia i zapobieganie niepowodzeniom szkolnym	<ul style="list-style-type: none"> <li>-akceptacja siebie i umiejętne kierowanie własnym życiem</li> <li>- identyfikacja swoich mocnych i słabych stron,</li> <li>- budowanie adekwatnej samooceny</li> <li>-radzenie sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi</li> <li>- rozpoznawanie i nazywanie emocji i uczuć</li> <li>-deficyty utrudniające normalną naukę (wady wymowy, dysleksja, nadpobudliwość psychoruchowa),</li> <li>-zahamowania społeczne-sklonność do izolacji,</li> <li>-choroby przewlekłe, (<u>depresja</u>)</li> </ul>
<b>III</b>	Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> <li>-bezpieczeństwo w szkole, w domu (postępowanie w sytuacji zagrożenia)</li> <li>-bezpieczeństwo w drodze do szkoły, podczas dowozu</li> <li>-bezpieczeństwo w ruch ulicznym,</li> </ul>

		<ul style="list-style-type: none"> <li>- bezpieczeństwo w kontakcie ze zwierzętami</li> <li>- bezpieczeństwo nad wodą</li> <li>- zagrożenia wynikające z zabaw środkami pirotechnicznymi oraz niewypałami</li> <li>- dbałość o higienę osobistą i prawidłowe odżywianie</li> <li>- ruch i wypoczynek</li> <li>- pierwsza pomoc w drobnych urazach</li> </ul>
<b>IV</b>	Profilaktyka uzależnień oraz przeciwdziałanie wczesnej inicjacji seksualnej	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pierwsze próby i eksperymenty z używkami</li> <li>- środki uzależniające</li> <li>- poszukiwanie właściwych rozwiązań</li> <li>- zapobieganie</li> </ul>

### 3. CELE PROGRAMU

Celem programu profilaktycznego będzie ochrona dziecka przed zachowaniami ryzykownymi, czyli takimi, które hamują bądź zakłócają jego rozwój. Program profilaktyki to program obejmujący swoimi działaniami całe środowisko szkolne. Na program ten składają się wszelkie działania zmierzające do wyeliminowania bądź ograniczenia niepożądanych zjawisk. Punktem wyjścia do planowanych działań profilaktycznych są potrzeby rozwojowe i wyniki diagnozy obszarów problemowych.

#### Cele programu:

1. Wspomaganie zdrowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży;
2. Aktywizacja środowiska szkolnego w zakresie oddziaływań profilaktycznych;
3. Wzmocnienie poczucia własnej wartości i wspieranie skutecznych, korzystnych zachowań.
4. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia;
5. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.
6. Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej.

#### Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

1. Podejmowane czynności informacyjno – edukacyjne;
2. Zajęcia alternatywne;
3. Interwencje prowadzone w szkole i w poradniach profilaktycznych (wobec osób z grup ryzyka);

4. Współpracę między różnymi instytucjami (szkołami, poradnią, policją, samorządem itd.).

## **4. ZADANIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH**

### **Obszar I. Profilaktyka zachowań agresywnych.**

1. Tworzenie bezpiecznego i przyjaznego klimatu w szkole:

- jasne określanie granic i norm etycznych,
- brak akceptacji dla zachowań agresywnych, przemocy oraz wulgaryzmów,
- egzekwowanie przestrzegania norm społecznych przez wszystkich uczniów,
- modelowanie pozytywnych zachowań (uczenie przez własny przykład),
- zapewnienie nadzoru pedagogicznego.

2. Budowa właściwych relacji ze środowiskiem społecznym:

- zasady komunikacji interpersonalnej,
- umiejętność współdziałania w zespole,
- sposoby rozwiązywania konfliktów (dialog, mediacje, negocjacje),
- uczymy się mówić „Nie” - asertywne zachowanie,
- chcę być wzorem do naśladowania.

3. Współdziałanie wszystkich podmiotów życia szkolnego w przeciwstawianiu się agresji: nie niszczymy mienia szkolnego- przeciwstawiamy się złu,

- czy przemoc i agresja oznaczają to samo ?
- dbam o piękną mowę ojczystą- nie używam wulgaryzmów,
- konsekwencje prawne wiążące się z przestępczością nieletnich.

### **Obszar II. Rozwój osobowości ucznia i zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.**

1. Tworzenie na terenie szkoły warunków do wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia. Uczenie radzenia sobie z emocjami i stresem (asertywność, lęk, sytuacje trudne):

- co to jest stres? jak mogę sobie radzić ze stresem?
- określenie pozytywnych i negatywnych emocji,
- - autoportret- czy akceptuję siebie. Moje wady i zalety - czy potrafię je zaakceptować,
- w jaki sposób mogę rozwiązać swoje problemy?
- kultura na co dzień,
- pomagamy słabszym i chorym kolegom,
- konflikty w środowisku szkolnym-jak im zapobiegać.

2. Kształtowanie wychowanka samorealizującego się w sposób akceptowany społecznie.

3. Wczesne rozpoznawanie i objęcie terapią uczniów z trudnościami i zaburzeniami w rozwoju.

4. Upowszechnianie praw człowieka.

- uświadomienie uczniom, że każdy człowiek ma niezbywalne prawa, których naruszać nikomu nie wolno,
- zapoznavanie z prawami dziecka i ucznia,



-respektowanie i przestrzeganie tych praw w codziennym życiu.

### **Obszar III. Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia.**

1. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia.
2. Uczenie umiejętności rozróżniania zachowań bezpiecznych od zagrażających zdrowiu i życiu.
3. Rozwijanie umiejętności dbania o bezpieczeństwo i zdrowie w życiu codziennym.
4. Żyjmy bezpiecznie
  - poznajemy znaki drogowe,
  - zasady bezpiecznego poruszania się pieszego i rowerzysty,
  - pierwsza pomoc w drobnych urazach,
  - zapoznanie z numerami alarmowymi,
  - jestem bezpieczny w szkole,
  - zapoznanie z sygnałami alarmowymi,
  - wyposażenie biblioteki w fachowe materiały dotyczące profilaktyki.
5. Żyjmy zdrowo
  - codzienna toaleta,
  - zasady prawidłowego odżywiania,
  - higiena przygotowywania i spożywania posiłków,
6. Ruch i wypoczynek.
  - organizowanie czasu wolnego,
  - zasady korzystania z komputera i telewizji.

### **Obszar IV. Profilaktyka uzależnień.**

1. Uświadomienie uczniom istoty uzależnień.
2. Kształtowanie specyficznych umiejętności umożliwiających radzenie sobie z zagrożeniami (asertywność).
3. Podejmowanie działań w zależności od potrzeb i oczekiwań uczniów.

## **5. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW**

Przygotowanie młodego człowieka do życia w realnym świecie wymaga od wychowawcy określonych kompetencji i postaw, co podnosi skuteczność oddziaływań. Wymaga się przede wszystkim:

- podmiotowego traktowania ucznia,
- jasnego przekazywania norm etycznych,
- braku akceptacji zachowań agresywnych i przemocy,
- umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- modelowania pozytywnych zachowań (uczenie przez własny przykład),
- cierpliwości (okazywanie zrozumienia dla długiego procesu przystosowania się dzieci do norm społecznych),
- życzliwości, zaufania i otwartości,

- umiejętności rozpoznawania uczuć ,potrzeb dziecka i jego sytuacji rodzinnej,
- wiedzy na temat uzależnień oraz umiejętności pomocy dzieciom z rodzin zagrożonych alkoholizmem i rodzin patologicznych,
- umiejętności pracy z dzieckiem nadpobudliwym.

Sposoby realizacji tych zadań :

- doksztalcanie nauczycieli (kursy , studia podyplomowe, konferencje)
- warsztaty dla rady pedagogicznej,
- rady samokształceniowe,
- pogadanki, wymiana doświadczeń w zespołach samokształceniowych,
- wspólne z uczniami spotkania , wycieczki ,ogniska,
- rozgrywki sportowe nauczyciele uczniowie, udział w imprezach sportowych (Dzień Dziecka),
- rozmowy indywidualne z uczniami,wskazówki porady,
- spotkanie z przedstawicielem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka „Stop” Przemocy w Rodzinie,
- pogadanka z przedstawicielami policji, współpraca z kuratorami sądowymi.

Nauczyciel dobiera do zadań najwłaściwsze metody. Zakres sposobów i technik winien być bogaty i różnorodny. Zamierzeniem naszym jest włączenie ucznia w proces wychowawczy tak, aby świadomie przyjął proponowane wartości. Zadaniem nauczyciela jest zbudowanie takiej koncepcji zajęć (w oparciu o znajomość uczniów), aby wyzwolić czynnik emocjonalny. Otwartość nauczycieli oraz ich pomysłowość są tu najważniejsze. W realizacji zadań prowadzona jest współpraca ze specjalistami z:

- Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Wejherowie,
- Policji oraz Straży Gminnej,
- Ośrodka Zdrowia w Gniewinie,
- Ośrodka Szkolno Wychowawczego w Wejherowie,
- Sądu w Wejherowie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Świetlic socjoterapeutycznych, środowiskowych i ZHP.

Placówka nasza posiada specjalistów do pracy z dziećmi mającymi specyficzne deficyty rozwojowe ( klasy integracyjne, psycholog).

Zgodnie z Ustawą o systemie oświaty nauczyciele wspierają rodzinę w pełnieniu jej obowiązków wobec dziecka.

### **I Zadanie.**

Pogłębianie wiedzy z psychologii i pedagogiki dotyczącej własnych dzieci

- prelekcje, przeprowadzanie referatów w poszczególnych klasach przez wychowawców,
- indywidualne rozmowy i wskazówki,
- organizowanie spotkań z psychologiem.

### **II Zadanie.**

- Nastawienie na czynną współpracę rodziców ze szkołą:

- angażowanie rodziców do prac społecznych na rzecz szkoły,
- informowanie o tym co w szkole się dzieje,
- zorganizowanie koncertu noworocznego, koncertu wiosennego, koncertu „Dzieci rodzicom”,
- dni teatru ( Wieżowisko ),

- wspólne przygotowanie uroczystości typu: Wigilia, Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Matki, Dzień Ojca.
- organizowanie wspólnych wycieczek ( uczniowie, rodzice, wychowawca ),
- wspólne organizowanie wyjazdów do kręgielni ( rodzice i nauczyciele ).

### **III Zadanie.**

Przekazywanie informacji o wynikach nauczania i zachowania podczas:

- spotkań ogólnych,
- spotkań klasowych,
- konsultacji indywidualnych.

### **IV Zadanie.**

Współtworzenie i opiniowanie dokumentów szkoły:

- statut,
- program wychowawczy,
- szkolny system oceniania.

Nasza szkoła jest miejscem, gdzie rodzice znajdują kompletne wsparcie dla swoich działań, są partnerami w pracy wychowawczej szkoły i tak są przez nas postrzegani.

Kierunki działań profilaktycznych skierowanych do uczniów:

- podejmowanie odpowiedniej tematyki na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- prowadzenie warsztatów w celu integracji grupy klasowej,
- prowadzenie cyklu zajęć praktycznych na każdym etapie edukacji zorientowanych na eliminację stresu, lęku i upokorzenia,
- warsztaty kształtujące pozytywne, aprobujące relacje z rówieśnikami i dorosłymi,
- redagowanie gazetek, ulotek,
- konkursy plastyczne, literackie,
- imprezy o charakterze profilaktycznym (qizy, inscenizacje ),
- pomoc indywidualna,
- współpraca z rodzicami, specjalistami,
- prowadzenie sondaży, ankiet.

## **5. WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELÓW ( KRYTERIA SUKCESU)**

1. Zmniejszenie skali problemów wychowawczych i zachowań ryzykownych.
2. Pozytywne relacje z rówieśnikami i dorosłymi.
3. Poprawa wyników nauczania i frekwencji.
4. Większe zainteresowanie pracą na rzecz szkoły, działalność w organizacjach i zajęciach pozalekcyjnych.
5. Poprawa stanu higienicznego i zdrowotnego uczniów.
6. Zmniejszenie liczby wypadków w szkole.
7. Uczniowie są bardziej odporni na stres , umieją sobie radzić w sytuacjach problemowych.
8. Wszyscy uczniowie okazują szacunek sobie nawzajem, nauczycielom i pracownikom w szkole, rodzicom i wszystkim osobom starszym.
9. Zmniejszona liczba zachowań agresywnych.
10. Wyeliminowanie przypadków stosowania używek.

## **6. EWALUACJA PROGRAMU**

Program profilaktyki po rocznym procesie realizacji podlega wewnętrznej ewaluacji. Działania te będą podstawą do wprowadzenia korekt, czyli eliminowania elementów zbędnych, mało efektywnych i wprowadzania norm o większej sile działania. Ewaluacja odbywać się będzie na trzech poziomach :

1. Ewaluacja procesu (jak realizowano program, czy udało się go zrealizować, kto brał w nim udział, ilu było uczestników, które elementy były dobrze przyjęte, a które nie i dlaczego),
2. Ewaluacja wyniku (czy zrealizowano cele zakładane w programie),
3. Ewaluacja wpływu (czy program przyniósł efekty ogólniejsze, dotyczące nie tylko uczestników, ale np.: zmianę zachowań rodziców).

### **Metody, techniki i narzędzia ewaluacji:**

- ankiety
- kwestionariusze wywiadów
- wywiady
- kwestionariusze ankiet
- obserwacja
- arkusze obserwacyjne
- rozmowy
- testy socjometryczne
- analiza dokumentów
- testy oceny sprawności fizycznej
- analiza danych statystycznych
- techniki socjometryczne

# A. PROGRAM PROFILAKTYCZNY SAMORZĄDOWEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ W GNIEWNIE

## HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA ROK SZKOLNY 2013/2016

NAZWA OBSZARU	ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIA LNE	TERMIN
<b>PRZEMOC I AGRESJA</b>	Tworzyć bezpieczny i przyjazny klimat w szkole	- program „Trzy kroki”	Wychowacy	Cały rok
	Rozwijać umiejętność radzenia sobie w sytuacji przemocy	-warsztaty -lekcje przedmiotowe	-Dyrektor -P.P.P. -Pedagog -N-le przyrody - psycholog	cały rok w/g potrzeb
	Budować właściwe relacje ze środowiskiem	-uroczystości szkolne, wycieczki, pogadanki	-wychowawcy klas -nauczyciele -psycholog	Cały rok
	Dostarczać uczniom wiedzę na temat sposobów radzenia sobie z emocjami, stresem i zagrożeniem	-pogadanka z lekarzem - godz. wych. -lekcje przyrody -warsztaty	-Lekarz -Wychowawcy -N-el przyrody -Pedagog - Psycholog	-w/g potrzeb -w/g planu wychowawczego -w/g planów dydaktycznych przyrody

Integrować zespoły klasowe	-wycieczki, biwaki -imprezy klasowe -godz. wych. -warsztaty integracyjne	-Wychowawcy -Psycholog -Pedagog	-w/g kalendarza imprez -w/g planu lekcji -wg potrzeb
Zwiększać samoocenę uczniów	-warsztaty z psychologiem - świetlice socjoterapeutyczne - drużyna harcerska i zuchowa -koła zainteresowań	-Dyrektor -Psycholog -Opiekunowie świetlicy socjoterapeutycznej -Instruktorzy ZHP -Opiekunowie kół	Cały rok
Wzmacniać postawy tolerancji – szacunek wobec innych	-formy grzecznościowe w stosunku do rówieśników, pracowników szkoły, -zakaz używania tel. komórkowych -zachowanie w środkach komunikacji	-Wychowawcy -Nauczyciele -Nauczyciel w.d.ż.r. -Psycholog	Cały rok
Propagowanie kulturalnego słownictwa na terenie szkoły i poza nią	-pogadanki -lekcje wychowawcze -program trzy kroki	-Nauczyciele -Dyrektor -Pedagog -Psycholog	Cały rok

<b>ROZWÓJ OSOBOWOŚCIOWY UCZNIÓW I ZAPOBIEGANIE</b>	Aktywizować uczniów	-konkursy -zawody sportowe (Spartakiada kl. 3) -gry i zabawy -koła zainteresowań	-Wychowawcy -N-le opiekunowie kół -N-le organizatorzy Spartakiady	-Cały rok - kwiecień
	Prezentować osiągnięcia uczniów	-apele -godz.-wych. -prasa lokalna -internet -gazetki	-Dyrektor -Opiekunowie kół zainteresowań	Cały rok

Ograniczyć absencję	-kontrola frekwencji - konkurs „Klasa roku”	-Dyrektor -Wychowawcy -Pedagog -Straż Gminna - Psycholog	Cały rok
Rozpoznawać problemy rozwojowe uczniów	-badania pod kątem ryzyka dysleksji w kl.1-3 -rejestr uczniów z opinią PPP i monitorowanie realizacji zaleceń - kierowanie na zajęcia wyrównawcze - kierowanie na badania PPP	-Wychowawcy - Nauczyciele - Pedagog -PPP – Terapeuci - Psycholog	Cały rok
Zapoznać z prawami człowieka i ucznia	-godziny wychowawcze -zajęcia warsztatowe	-Wychowawcy -Pedagog	Cały rok
Organizować pomoc w nauce	-zajęcia wyrównawcze -terapia pedagogiczna -zajęcia logopedyczne - dodatkowa 19 godzina społeczna nauczycieli	-Nauczyciele -Terapeuci -Logopeda	Cały rok

<b>BEZPIECZE ŃSTWO I OCHRONA ZDROWIA</b>	Utrwalać znajomość adresu zamieszkania, daty urodzenia, opisywać drogę do i ze szkoły	-godz.- wych. - lekcje przedmiotowe kl.1-3	-Wych. klas - Nauczyciele	Cały rok

Nauczyć praktycznego zachowania się w ruchu drogowym, posługiwać się kodeksem drogowym stosować przepisy ruchu drogowego	-wycieczki spacerowe -konkurs BRD -karta rowerowa	-Wychowawcy -Nauczyciel techniki	Cały rok IV-V 2008
Nauka udzielania pierwszej pomocy w drobnych urazach	-pogadanka -zajęcia instruktażowe -filmy	-Wychowawcy -Pielęgniarka	Cały rok
Rozpoznawanie różnych zagrożeń oraz przewidywanie skutków nierozsądnych zabaw	-pogadanka -lekcje wychowawcze	-Wychowawcy -Pedagog - Psycholog	Cały rok
Schludny wygląd na co dzień -strój uczniowski -strój galowy	-obserwacja -pogadanki	-Dyrekcja -Nauczyciele	Cały rok
Bezpieczeństwo p/poż, plan ewakuacji, znajomość sygnałów alarmowych, zapoznanie z instrukcjami postępowania w przypadku pożaru, powodzi.	-pokaz -próbne alarmy -turniej wiedzy pożarniczej	-Dyrektor -Nauczyciele -Straż Gminna	
Dążyć do kształtowania właściwych postaw pro zdrowotnych	-klub „Wiewiórka” -fluoryzacja zębów -gazetki informacyjne	Opiekunowie klubu „Wiewiórka” -Pielęgniarka -Pedagog -Wychowawcy -Nauczyciele	Cały rok



Propagować zasady właściwego odżywiania się i higieny. Uczyć aktywnego wypoczynku	-pogadanka -gazetki informacyjne -lekcje wychowawcze -turystyka	-Wychowawcy -Nauczyciele	Cały rok
---	--	-----------------------------	----------

**NIKOTYNIZM ALKOHOLIZM  
NARKOMANIA**

Dostarczyć uczniom i rodzicom wiedzy na temat konsekwencji palenia picia, narkotyzowania się	-prelekcja w kl.6 -pogadanki z lekarzem, pielęgniarką -konkurs plastyczny	-Wychowawcy -Pedagog -N-el sztuki	
Kształtowanie umiejętności odmawiania	-warsztaty -godz.-wych. -lekcje przyrody	-Dyrektor -Pedagog -Wychowawcy -Psycholog	Cały rok
Utrudniać dostęp do środków psychotropowych	- monitoring -kontrola wejść do szkoły	-Dyrektor	cały rok
Wzmacniać współpracę na płaszczyźnie szkoła dom	-systematyczny kontakt z rodzicami -informowanie na bieżąco rodziców o aktualnej sytuacji dziecka w szkole -zapoznanie rodziców z przepisami ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich	-Wychowawcy i nauczyciele -Pedagog -Psycholog	Cały rok

	Podnieść poziom świadomości uczniów w zakresie uzależnień	-programy profilaktyczne -,„Cukierki”	-Pedagog - Psycholog	
	Uświadomienie zagrożeń wynikających z korzystania programów komputerowych niedostosowanych do wieku ucznia	-pogadanki	-Nauczyciele - Psycholog	Cały rok
<b>DOSKONALENIE WARSZTATU PRACY NAUCZYCIELI</b>	Szkolenia R. P. Uzupełnianie biblioteki pozycje poruszające tematykę agresji wychowania i uzależnień.		Dyrektor Bibliotekarz Psycholog	

## B. PROGRAM PROFILAKTYCZNY SAMORZĄDOWEGO GIMNAZJUM W GNIEWNIE

### HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA ROK SZKOLNY 2013/2016

NAZWA OBSZARU	DZIAŁANIA	SPOSOBY REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIA LNE	TERMIN
<b>PRZEMOC I AGRESJA</b>	Tworzyć bezpieczny i przyjazny klimat w szkole	-program „Trzy kroki”	Wychowawcy	Cały rok
	Rozwijać umiejętność radzenia sobie w sytuacji przemocy	-warsztaty -lekcje przedmiotowe -pomoc psychologiczna	-Dyrektor -P.P.P. -Pedagog -C.I.K -Policja -Straż Gminna -Psycholog	cały rok w/g potrzeb
	Budować właściwe relacje ze środowiskiem	-uroczystości szkolne, -wycieczki, pogadanki	-Wychowawcy klas -Psycholog	Cały rok
	Dostarczać uczniom wiedzę na temat sposobów radzenia sobie z emocjami, stresem i zagrożeniem	-pogadanki godz. wych. -lekcje biologii -warsztaty -programy profilaktyczne	-Lekarz -Wychowawcy -N-el biologii -Pedagog -Psycholog	-w/g potrzeb -w/g planu wychowawczego -w/g planów dydaktycznych biologii

	Integrować zespoły klasowe	-wycieczki, biwaki -imprezy klasowe -godz. wych. -warsztaty integracyjne	Wychowawcy Psychologowie	-w/g kalendarza imprez -w/g planu lekcji
	Zwiększać samoocenę uczniów oraz wzmacniać poczucie własnej wartości.	-warsztaty z psychologiem -świetlice socjoterapeutyczne -drużyna harcerska -koła zainteresowań	-Dyrektor -Psycholog -Opiekunowie świetlicy socjoterapeutycznej -Instruktorzy ZHP -Opiekunowie kół	- Cały rok
	Wspierać skuteczne, korzystne zachowania. Wzmocnić postawę tolerancji; szacunku wobec innych. Formy grzecznościowe. Zakaz używania tel. kom. W szkole. Zachowanie w środkach komunikacji	- Program „Trzy kroki” - Porady indywidualne -pogadanki -lekcje wychowawcze	-Nauczyciele -Wychowawcy - Pedagog - Psycholog	Cały rok

<b>ROZWÓJ OSOBOWOŚCIOWY UCZNIÓW I ZAPOBIEGANIE NIEPOWODZENIOM SZKOLNYM</b>	Aktywizować uczniów	-konkursy -zawody sportowe -koła zainteresowań	-Wychowawcy Opiekunowie kół Nauczyciele	Cały rok
	Prezentować osiągnięcia uczniów	-apele -godz.-wych. - gazetki szkolne - gazetka lokalna	-Dyrektor -Opiekunowie kół zainteresowań	- Cały rok
	Ograniczyć absencję	-kontrola frekwencji - konkurs „Klasa roku”	-Dyrektor -Wychowawcy - Pedagog -Straż Gminna - Psycholog	Cały rok

Rozpoznawać problemy rozwojowe uczniów	-rejestr uczniów z opinią PPP i monitorowanie realizacji zaleceń -kierowanie na zajęcia wyrównawcze i terapię pedagogiczną kierowanie na badania PPP	-Wychowawcy -Nauczyciele - -Pedagog - -PPP -Terapeuci -Psycholog	Cały rok
Organizować pomoc w nauce	-zajęcia wyrównawcze -terapia pedagogiczna zajęcia logopedyczne	-Nauczyciele -Terapeuci -Logopeda	Cały rok
Zapoznanie z prawami człowieka i ucznia	-godziny wychowawcze -zajęcia warsztatowe - gazetka Samorządu Uczniowskiego	-Wychowawcy -Pedagog -Rzecznik praw ucznia - Opiekun SU	Cały rok
Uczestniczyć w dniach otwartych szkół, giełdzie zawodów	-wyjazdy z klasami III gimnazjum	-Dyrektor - -Wychowawcy -Pedagog -Doradca zawodowy	marzec
Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej	-ankiety - rozmowy indywidualne	-Pedagog -Wychowawcy -Doradca zawodowy	Cały rok

BEZPIECZEŃSTWO I OCHRONA ZDROWIA

Bezpieczeństwo w drodze i ze szkoły	-godz.- wych. lekcje przedmiotowe	- Wych. Klas -Nauczyciele -N-I techniki	Cały rok
Nauczyć praktycznego zachowania się w ruchu drogowym, posługiwać się kodeksem drogowym stosować przepisy ruchu drogowego	-wycieczki -konkurs BRD -karta motorowerowa	-Wychowawcy -Nauczyciel techniki	Cały rok
Nauka udzielania pierwszej pomocy w drobnych urazach	-pogadanka -zajęcia -instruktażowe filmy	-Wychowawcy Pielęgniarka	Cały rok
Rozpoznawanie różnych zagrożeń oraz przewidywanie skutków nierozsądnych zabaw	-pogadanka -lekcje wychowawcze	-Wychowawcy -Pedagog - Psycholog	Cały rok
Dążyć do kształtowania właściwych postaw pro zdrowotnych	-pogadanki -filmy -spotkania z przedstawicielami służby zdrowia -lekcje biologii	Lekarz Pielęgniarka Pedagog Wychowawcy Nauczyciele biologii	Cały rok
Propagować zasady właściwego odżywiania się i higieny. Uczyć aktywnego wypoczynku	-pogadanka -gazetki -informacyjne -lekcje -wychowawcze -turystyka	-Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarka	Cały rok
Propagować postawy pro ekologiczne	-akcja pomóżmy kasztanowcom -akcja sprzątnięcie świata -zbiórka makulatury	-Nauczyciele - N-le biologii i geografii	XI-XII Cały rok
Schludny wygląd na co dzień -strój godny ucznia -strój galowy	-obserwacja -pogadanki  23	-Dyrekcja -Nauczyciele	wrzesień
Bezpieczeństwo p/poż, plan ewakuacji, znajomość	-pokaz -próbny alarm -turniej wiedzy pożarniczej	-Dyrekcja -Nauczyciele -Straż Gminna -Koordynator ds.	

NIKOTYNIZM ALKOHOLIZM NARKOMANIA

Dostarczyć uczniom i rodzicom wiedzy na temat konsekwencji palenia picia, narkotyzowania się.	-pogadanki z lekarzem pielęgniarką -konkurs plastyczny	-Wychowawcy -Pedagog -N-el sztuk -Pielęgniarka -Lekarz - Pielęgniarka - Psycholog	
Kształtowanie umiejętności odmawiania	-warsztaty -godz.-wych. -lekcje WOS	-Dyrektor -Pedagog -Wychowawcy -Nauczyciel WOS - Psycholog	Cały rok
Utrudniać dostęp do środków psychotropowych	- monitoring -kontrola wejść do szkoły	-Dyrektor	cały rok
Wzmacniać współpracę na płaszczyźnie szkoła dom	-systematyczny kontakt z rodzicami -informowanie na bieżąco rodziców o aktualnej sytuacji dziecka w szkole -zapoznanie rodziców z przepisami ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich	-Wychowawcy -Pedagog - Psycholog	Cały rok

**DOSKONALENIE  
WARSZTATU  
PRACY  
NAUCZYCIELI**

Podnieść poziom świadomości uczniów w zakresie uzależnień	-programy profilaktyczne	-Pedagog - Psycholog	X III
Dostarczać wiedzę na temat AIDS	-pogadanki -godz.- wych. -lekcje biologii	-Pielęgniarka -Pedagog -Wychowawcy -N-el biologii	Cały rok
Uświadomienie zagrożeń wynikających z korzystania z programów komputerowych niedostosowanych do wieku. Uzależnienie od komputera	-pogadanki	Wychowawcy	Cały rok
Szkolenia Rady Pedagogicznej. Uzupełnianie biblioteki w pozycje poruszające tematykę agresji, wychowania i uzależnień.		Dyrektor Bibliotekarz Psycholog	



## LITERATURA DOSTĘPNA W BIBLIOTECE SZKOLNEJ

1. Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej, *Pomoc psychologiczna dziecku z zaburzeniami rozwoju i jego rodzinie*, Warszawa 2001.
2. Czarnecka W., Karkowska M., *Przemoc w szkole*, Wydawnictwo Impuls Kraków
3. Ekert A., *Zabawy rozwijające zmysły*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2002
4. *Godziny do dyspozycji wychowawcy klasy i uczniów*, Wydawnictwo Juka, Łódź
5. Gordon T., *Wychowanie bez porażek w szkole*, Wydawnictwo Pax, Warszawa 2000
6. Hank D., *Łagodzenie konfliktów w szkole i w pracy z młodzieżą*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2002
7. Pietkiewicz M., *Świetlica szkolna szansą do wykorzystania*, Wydawnictwo WSiP, Warszawa
8. Popławska J., Sierpińska B., *Zacznijmy razem – dzieci specjalnej troski w szkole podstawowej*, Wydawnictwo WSiP, Warszawa 2001
9. Portmann R., *Gry i zabawy przeciwko agresji*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2002
10. Światowa Organizacja Zdrowia, Rzecznik Praw Dziecka, MEN, Polskie Towarzystwo Suicydologiczne, *Zapobieganie samobójstwom*, Warszawa 2007

## TYTUŁY FILMÓW EDUKACYJNYCH (DVD):

1. „W sidłach” ( o sektach ), Dom Wydawniczy RAFAEL, Kraków 2006

2. „Oni” ( o przemocy ), Dom Wydawniczy RAFAEL, Kraków 2006
3. „TV Story” ( o mediach ), Dom Wydawniczy RAFAEL, Kraków 2006
4. „Obietnica” ( alkoholizm ), Dom Wydawniczy RAFAEL, Kraków 2006
5. „Życie pod murem” ( o narkomanii ), Dom Wydawniczy RAFAEL, Kraków 2006

### **TYTUŁY FILMÓW EDUKACYJNYCH ( VHS ) :**

1. Możliwość redukcji narkomanii.
2. Alkoholizm – możliwości ograniczenia.
3. Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w przyszłości.
4. Problematyka AIDS i narkomanii.
5. Wychowanie w zdrowiu.
6. Oświata zdrowotna – problematyka antynikotynowa.
7. Palenie tytoniu a fizjologia człowieka.

---

#### Modyfikacji programu dokonali:

- Iwona Wrońska – pedagog w Samorządowym Zespole Szkół w Gniewinie
- Alicja Goyke – nauczyciel religii i matematyki
- Maria Witkowska – koordynator ds. bezpieczeństwa w Samorządowym Zespole Szkół w Gniewinie
- Iwona Ciechanowska – nauczyciel techniki, terapeuta w Zespole Szkół w Gniewinie